

Vóór de Verandering – Alternatieven voor het Neoliberalisme

Utrecht, 10 januari 2007

Betreft: - deelname en paper voor de workshop over Regionalisering op 26 januari 2007.

Beste deelnemers aan de workshop,

Aan ons is door de kerngroep van *Vóór de Verandering* gevraagd om, indien mogelijk een bijdrage te leveren aan de workshop over regionalisering op 26 jan 2007 met hierin het standpunt van *ADT* en *De Verandering* of van mij persoonlijk, over regionalisering.

Onderzoek en een inventarisatie van ADT in 2005 (door Angela Barkhuysen en Jaap van Leeuwen) naar aanleiding van het begrip Duurzame Regionale Economie (van Stichting Aarde) heeft een kader en een overvloed aan ideeën, voorbeelden en projecten mbt dit onderwerp gegenereerd. Dit geeft meteen aan hoe moeilijk het kan zijn om over zo'n algemeen, breed onderwerp:

- a. een gericht gesprek te voeren
- b. een aanpak te kiezen om tot verdere regionalisering te komen

Bij de inventarisatie hanteerden we de volgende indeling:

- I. Energie
- II. Grondstoffen
- III. Werk
- IV. Voedsel
- V. Geld
- VI. Sociaal
- VII. Ecologisch
- VIII. Cultuur en Natuur

Waarbij we per onderdeel van de maatschappij **doelen** hebben geformuleerd en **voorbeelden**, **projecten**, **contactpersonen**, **organisaties** en **websites** hebben opgesomd. Je kunt je voorstellen, dat datgene wat we opgeschreven hebben wel een goede indruk geeft, maar tegelijkertijd totaal onvolledig is omdat het onderwerp zo ongelooflijk groot en breed is en steeds weer nieuwe links, ideeën, voorbeelden, maar ook vragen en discussie oproept

Allereerst kun je stellen, dat bijvoorbeeld vanuit sociaal oogpunt en vanuit ecologische en milieutechnische overwegingen een actieve regionalisering van de economie voordelen biedt tov de huidige op hol geslagen economie:

Sociaal: alleen al het weer dichter bijeen brengen van mensen in een regio als zowel consument en producent komt ten goede aan het sociaal verband: je weet weer waar welk product door wie en onder welke omstandigheden gemaakt wordt en een product krijgt weer meer een "persoonlijk" aspect (denk

aan boeren kaas, brood van de bakker op de hoek, de timmerman, aannemer of architect, die je kent of een speciale wijnproducent) en is niet meer alleen van een “groot bedrijf of een wereld-merk”.

Milieutechnisch: het verminderen van de transport kilometers van enorme hoeveelheden producten en grondstoffen, die net zo goed dichterbij in de buurt geproduceerd kunnen worden.

Hierbij herkennen we twee zeer doorslaggevende factoren of indicatoren, die regionalisering van de economie tegengaan en de globalisering en schaalvergroting in de economie juist bevorderen:

1. de stijgende kosten van arbeid en de toenemende ongelijkheid in inkomens wereldwijd.

- leidend tot outsourcing/uitbesteden van werk aan lage lonen regio's.
- een blijvende stimulans tot schaalvergroting, automatisering, mechanisatie en industriële productie.

2. de lage kosten van energie en brandstoffen.

- ertoe leidend dat het maken van bepaalde producten aan de andere kant van de wereld goedkoop blijft.

(Het niet willen of kunnen toerekenen van milieukosten naar een prijsverhoging van energie en brandstoffen is hier mede-oorzaak van)

Wij zijn van mening, dat naast het opzetten van regionale samenwerkingsverbanden zoals Lekker Utrechts (2006), Pergola constructies maar ook bijv. vereniging Solidair of allerlei andere voorbeelden, het nodig is om verder onderzoek te doen naar het **soort factoren, die op korte of juist langere termijn regionalisering van de economie in de weg staan**

Daarnaast is een zeer groot deel van de bestaande economie op dit moment regionaal. Zie de voorbeelden van werksoorten en producten, die hiervoor genoemd zijn. Het is dus erg belangrijk, om bij het streven naar regionalisering dit mee in overweging te nemen en te onderzoeken, waarom deze dan weer niet onderhevig zijn aan de eroderende werking van de genoemde factoren, die leiden tot schaalvergroting.

Aan de andere kant zijn er producten en werksoorten, die nauwelijks te regionaliseren zijn, omdat ze zo'n enorme hoge investering vragen, dat het juist best handig is dat ze meer centraal geproduceerd worden (denk aan treinen, auto's, computers, vliegtuigen, e.d.). Of is dit een non-argument, cq een enorm nadeel? (denk aan het vervelende Microsoft monopolie tov Free source software e.d.)

Via het werk van de Verandering en ADT komen we ook met voorbeelden in aanraking waarin ook aspecten van Regionalisering voorkomen. Enkele voorbeelden:

- Broedplaatsen, Woonwerkplaatsen, vrijplaatsen
- Moedercentra
- Diverse soorten coöperaties (zorg, voedsel, werk, etc.)
- Kulturhus, dorpservicecentra
- Regionale inzameling en verwerking van GFT (plus productie compost en biogas)

Met vriendelijke groeten,

Jaap van Leeuwen, Andre Jonkers.

Vof de Verandering,
Advies Duurzame Technologie.